

๔.๑.๓ โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม

(ผู้ถวายรายงาน: ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

๑. ความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำเนินโครงการ “การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการสร้างบทเรียนเสริมการอ่านสำหรับสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ (จังหวัดพะเยา แพร่ ลำปาง น่าน เชียงราย)

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ สถาบันภาษาไทยสิรินธร ร่วมกับมูลนิธิฯ จัดทำโครงการ “ทุนเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา” โดยมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ดำเนินงานวิชาการด้วยตนเอง มีรูปแบบทำงานเป็นทีมของครูภาษาไทยจากต่างโรงเรียนกัน มีหัวหน้าทีมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และมีลูกทีมที่รับผิดชอบงานในส่วนของตนงานส่วนรวม พร้อมทั้งมีครูพี่เลี้ยงซึ่งเป็นครูท้องถิ่นช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร

๒. ผลดำเนินงานปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ของโครงการทุนเพื่อครูภาษาไทยฯ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะครูภาษาไทยที่เข้าร่วมโครงการทุนเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้จัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม จำนวนประมาณ ๔๐๐ เรื่อง เรียบร้อยแล้ว สถาบันภาษาไทยสิรินธรได้พิจารณาคัดเลือกบทเรียนเสริมการอ่าน จำนวน ๖๓ เรื่องจากทั้งหมด ๔๐๐ เรื่อง พร้อมแบ่งบทอ่านออกเป็น ๓ กลุ่มคือ กลุ่มง่าย กลุ่มกลาง และกลุ่มยาก ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกดังนี้ (๑) บทเรียนเสริมการอ่านมีคำถามครอบคลุม ๓ รูปแบบคือ จับรายละเอียด, จับประเด็น และตีความ (๒) บทอ่านที่เลือกเหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้เรียน (๓) การจัดพิมพ์บัตรบทอ่านมีความถูกต้อง มีคำถามและเฉลยถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อไป

๓. แผนดำเนินงานปี ๒๕๖๒

๓.๑ โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม : การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม

๑) แนวคิดการดำเนินงาน

- จากการดำเนินโครงการทุนเพื่อครูภาษาไทยฯ พบว่า ครูภาษาไทยทั้ง ๗ กลุ่มสามารถจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านวิชาภาษาไทยด้วยตนเองได้ สามารถทำงานเป็นทีม โดยมีหัวหน้าโครงการที่รับผิดชอบอย่างเข้มแข็งอย่างน้อย ๔ กลุ่ม ขณะนี้ครูภาษาไทยมีทักษะการใช้ภาษาไทยได้ในระดับหนึ่ง หากฝึกฝนต่อไปก็จะมีทักษะการใช้ภาษาไทยในขั้นที่ดี
- ในปัจจุบันมีการกล่าวถึงวิธีการศึกษาแบบ Active Learning ดังนั้น น่าจะให้สามเณรนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบทอ่าน และตั้งคำถามร่วมกับครูผู้สอนด้วย การทำเช่นนี้ไม่เพียงจะทำให้ได้บทเรียนการอ่านที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น เนื่องจากผู้คัดเลือกบทอ่านและผู้อ่านอยู่ในวัยเดียวกัน แต่ยังอาจช่วยดึงความสามารถของนักเรียนออกมาได้ และอาจช่วยทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ เกิดความกระตือรือร้นสนใจมากขึ้นอีกด้วย
- ดังนั้น กิจกรรม “การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม” ที่จะให้ครูภาษาไทยทำงานเป็นทีมกับสามเณรจากโรงเรียนของตนเอง ให้สามเณรได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบทอ่านและตั้งคำถาม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้สามเณรรักในการอ่านและคิดวิเคราะห์ มีความรู้ในการใช้ภาษาไทยด้วยตนเอง

๒) กิจกรรม “การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม”

- (๑) วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้ครูสามารถจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านวิชาภาษาไทยด้วยตนเอง โดยมีสามเณรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบทอ่านและตั้งคำถามร่วมกัน และเพื่อให้ได้บทเรียนเสริมการอ่านวิชาภาษาไทยด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งที่เป็นบทอ่านแบบกระดาษ และบทอ่านแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจทั่วประเทศ

- (๒) เป้าหมาย บทเรียนเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย แบบบทอ่าน จำนวนประมาณ ๔๐๐ เรื่อง และแบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนประมาณ ๒๐๐ เรื่อง โดยมีครูและสามเณรสามารถสร้างบทเรียนเสริมการอ่าน จำนวนประมาณ ๒๐ – ๓๕ คน (จำนวน ๔-๗ กลุ่ม, กลุ่มละ ๕ คน)

๓.๒ โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม : การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม

๑) แนวคิดการดำเนินงาน

- โครงการฯ ได้พัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในการสร้างบทเรียนเสริมการอ่าน และสร้างเครื่องมือในพัฒนาความสามารถในการอ่านคือ การอ่านจับรายละเอียด การอ่านจับประเด็น และการอ่านตีความ ขณะนี้มูลนิธิฯ ได้นำผลผลิตจากโครงการฯ ไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ แต่คณะครูภาษาไทยของโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือยังไม่ได้นำผลผลิตของโครงการฯ มาพัฒนาแก่นักเรียนของตนเองอย่างเป็นระบบเลย
- เพื่อให้ครูวางแผนนำเครื่องมือพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ มาพัฒนานักเรียนของตนเองอย่างจริงจัง ฝึกฝนให้ครูนำเครื่องมือมาใช้ผลักดันให้นักเรียนของตนพัฒนาระดับความสามารถในการอ่าน โดยครูรู้จักวางแผน/ตั้งสมมติฐานในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนรายบุคคล สามารถคัดเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของนักเรียนรายบุคคลได้ ตลอดจนให้นักเรียนสามารถเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเอง มีการติดตามการอ่านนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผลักดัน/พัฒนาให้นักเรียน (push ให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง)

๒) กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม”

- (๑) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมนำ “บทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม” มาทำกิจกรรมพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจให้กับแก่นักเรียนมัธยมของตนเอง และเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในทักษะการอ่านคือ การอ่านจับรายละเอียด การอ่านจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่อง และการอ่านตีความ โดยให้การพัฒนาความสามารถดังกล่าวเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถวัดประเมินได้
- (๒) เป้าหมาย ครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้นำ “บทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม” มาทำกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการอ่าน ให้แก่นักเรียนของตนเองจำนวนประมาณ ๔๐๐ คน จากโรงเรียน ๒๐ แห่ง

๔. เอกสารประกอบการประชุม

- ๑) โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม : การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม
- ๒) โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม : การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม